

Samojeed 'Loga of the Arctic'

Ze spelen, rennen achter wild aan, verzorgen pups of kijken ons aan: honden op schilderijen. Vooral in de achttiende, negentiende en twintigste eeuw leveren 'hondenschilders' hun beste prestaties.

Deze schilderstukken zijn onmisbaar bij het ontrafelen van de geschiedenis van de rashonden...

TEKST EN ILLUSTRATIES: RIA HÖRTER

De levendige handel in prenten met oude afbeeldingen betekent dat we nog altijd nieuwsgierig zijn hoe de voorouders van onze rashond er uit hebben gezien. In deze rubriek 'Uit de kunst' maakt u kennis met een aantal van die voorouders én met de kunstenaar die hen vereeuwigd.

WAT ZIEN WE?

Een door de Engelse kunstschilder Frederick Daws in 1932 gemaakt olieverfschilderij van de Samojeed Ch. 'Loga of the Arctic'. Deze afbeelding wordt in de kunsthandel ook wel 'Samoyeds in Arctic Landscape' genoemd.

De reu Loga of the Arctic wordt in 1925 geboren uit Mustang of Farningham en Sara. Zijn stamboom toont in de vijfde generatie honden met onbekende namen; ze worden eenvoudigweg aangeduid als 'Siberian male' of 'Nansen'. Ondanks zijn affix 'of the Arctic' is Loga niet gefokt door de befaamde Engelse fokster Miss Marion Keyte Perry (Surrey) van de gelijknamige kennel; die eer komt namelijk Mrs D. Edwards toe.

Over Loga wordt in 1929 in 'Our Dogs' geschreven: '*... the majestic Loga, with a coat of pearly white, massive bone, dense black points and an arrestingly beautiful head.*' Hij is dan de winnaar van zes kampioenschapsprijzen, is een zeer gewilde dekreu en bevindt zich altijd in de directe nabijheid van zijn eigenaresse.

- De afbeelding 'Samoyeds in Arctic Landscape' is voor \$ 15.00 verkrijgbaar bij www.encore-editions.com

Maar wat zien we eigenlijk? Geen hond in de showring, geen staatsie portret. Miss Keyte Perry laat haar top-hond in een passende setting schilderen: liggend op het Noordpoolijs met op de achtergrond reusachtige ijsbergen, een boot, een slee, wat vracht en een groepje Samoeden. Links onderin, in het wat onbeholpen handschrift van de schilder, is Loga's naam vermeld en rechts onder heeft Daws zijn werk met naam en jaartal gesigneerd: F.T. Daws/32.

Hoewel deze voorstelling meer dan zeventig jaar geleden wordt geschilderd, geeft het de indruk van een moderne tekening. Een tekening waarop de hoofdpersoon een werkelijk majesteitelijke waardigheid uitstraalt. Kenners noemen dit schilderij één van de betere werken van Daws. Vooral het gebruik van vrijwel uitsluitend blauw en wit, geeft de Noordpool sfeer uitstekend weer.

DE SAMOJEED TOEN EN NU

De oorsprong van de Samojeed ligt in noordwestelijk Siberië, het woongebied van het Samoeden volk. Deze stam leidt een nomadisch bestaan en leeft van de rendierfokkerij, bont-handel, jacht en visserij. Hoewel het zware werk in Siberië door rendieren wordt gedaan, worden de Samoeden ingezet om kleinere vrachten te dragen en te trekken.

Een zeventiende eeuwse ontdekkingsreiziger meldt het bestaan van 'witte honden die sledes trekken', maar toch is er niet veel bekend over de Siberische stammen in het noorden van Rusland. Poolreizigers noemen 'Siberische honden' in hun dagboeken en soms wordt 'Samoedenhond' gebruikt. Het woord Samojeed heeft diverse betekenissen: het is de naam van een stam, de naam van het land waarin deze stam leeft en de naam van hun honden. De volledige naam is Laika Samoedskaja, 'de hond van het Samoedenvolk'.

• De Samojeed vandaag de dag (foto: Philip Greenspun, www.philip.greenspun.com).

Als de Noorse ontdekkingsreiziger Fridtjof Nansen in 1893-1894 de Noordpool probeert te bereiken, maakt hij gebruik van 'Samoedenhonden', en omdat hij in zijn dagboeken onder andere de formaten en gewichten van de honden noteert, weten we nu dat het ras in de afgelopen jaren wat uiterlijk betreft weinig is veranderd. De Samoeden die bij expedities worden gebruikt hebben vaak bruine of zwarte aftekeningen, maar de Russische hondenhandelaar Alexander Tronheim koopt bij Samoedenstammen die meer oostwaarts leven, honden die

een witte of crème vacht hebben. Hij is één van de hondenleveranciers aan poolexpedities.

Mr en Mrs Kilburn-Scott (familie van de ontdekkingsreiziger Robert Scott) leven in 1889 drie maanden temidden van het Samoeden volk; in hun Jackson-Hamsworth expeditie (1896) gebruiken ze ook drie Samoeden. Als Ernest Kilburn naar Engeland terugkeert, brengt hij een bruin puppy reutje mee, 'Sabarka' genaamd. Later importeert hij de crèmekleurige teef 'Whitey Petchora' uit de Oeral, gevolgd door de sneeuw witte reu 'Musti' uit Siberië.

De Kilburns fokken in 1895 hun eerste nest in Engeland ('Farningham') en de honden uit deze kennel leggen voor de Eerste Wereldoorlog de basis van de huidige West-Europese Samojeed. Samoeden worden voor het eerst tentoongesteld in Leeds, Engeland, in 1893. The Kennel Club erkent het ras in 1909, waarna in 1920 de Engelse rasvereniging wordt opgericht. Ernest Kilburn is ook degene die in 1909 de eerste rasstandaard schrijft. Men beweert dat Clara Kilburn het ras zijn huidige naam heeft gegeven; andere bronnen melden dat deze naam in 1892 op een kynologisch congres in Zweden is vastgesteld. De eerste Samojeed komt in 1912 naar Europa; Nederland maakt in 1924 kennis met Samoeden uit de Kilburn-Scott kennel. Koningin Wilhelmina fokt een aantal nesten Samoeden (kennel 'van het Aardhuis') in 1958 en in 1960. Haar teefje, Ibur Stella, wordt in 1955 uit Noorwegen geïmporteerd. De Samojeed is nooit echt een populair ras geworden; op Crufts 2002 bijvoorbeeld zijn er circa 200 inschrijvingen. Is de Samojeed een sledehond? Men veronderstelt dat hij in vroeger jaren

is gebruikt voor het dragen of trekken van lichte vrachttjes. Nomadische volken kunnen zich immers geen hond veroorloven die niet werken kan. Vandaag de dag is de Samojeed vooral gezelschapshond. Hij is prima geschikt voor flyball en agility en, hoewel hij geen waakhond is, blaft hij nogal veel. In Nederland worden de belangen van dit ras behartigd door de Nederlandse Samoedenclub. Meer informatie op de site: www.samoedenclub.nl

DE SCHILDER

Wie is de maker van het schilderij? Frederick Thomas Daws wordt op 2 oktober 1878 in Londen geboren. Hij studeert aan de Llambeth School of Art en exposeert als 18-jarige zijn werk *Companions in Trouble* in de Royal Academy. Daws schildert rashonden die op de tentoonstellingen prijzen winnen en sommige fokkers hebben hem als 'huisartiest'. Behalve als kunstschilder, werkt Daws ook in brons en hij maakt talrijke bronzen beelden van honden. In 1930 wordt hij de belangrijkste kunstenaar van de Royal Doulton Works en zij brengen 'Champion Dog Models' op de markt. Vandaag de

• Een oude foto van Ch. Loga of the Arctic, daterend uit de late jaren twintig van de vorige eeuw.

dag zijn de porseleinen Royal Doulton beeldjes van honden, gemaakt naar Daws, prijzige en veel gezochte items, die gemakkelijk \$ 200 en meer opbrengen. Commercie speelt een rol in zijn leven, want de Spratts Dog Food Company brengt een serie van 36 prentbriefkaarten op de markt, waarop schilderijen van Daws zijn afgebeeld. Ook *Hutchinson's Popular and Illustrated Dog Encyclopaedia* (1935) bevat een groot aantal afbeeldingen dat door Daws wordt gemaakt. Frederick Daws behoort tot de beste en bekendste Engelse hondenschilders, wiens werk wereldwijd wordt verzameld en ook The Kennel Club heeft een aantal van zijn schilderijen in bezit. Frederick Daws overlijdt in Beckenham (Kent); het jaar van zijn overlijden is niet bekend.

EIGENAAR EN COLLECTIE

We mogen er zonder meer van uit gaan dat Marion Keyte Perry de opdrachtgeefster voor dit schilderij is. Van 1948 tot 1963 is zij voorzitter van de 'Ladies' branch of The Kennel Club' en dat is ook de reden dat dit schilderij thans in het bezit van The Kennel Club is. ◀

• Miss M. Keyte Perry met haar Samoeden uit de kennel 'of the Arctic', circa 1935.